

CUVÂNT DE ÎNVĂȚĂTURĂ

† ÎPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei

S timate domnule Academician al Academiei de Științe și Arte din Salzburg, Felix Unger, domnule Vicepremier Vasile Sebastian Dâncu, domnule Director al Spitalului Județean de Urgență Bistrița, Dr. Mircea Gelu Buta, preacucernici părinți, domnilor și doamnelor! Am înțeles din genericul celui de-al XVI-lea Seminar Internațional de Medicină și Teologie că preocuparea din anul acesta o intitulăm „Resacralizarea relației medic-pacient”. Cred că pentru a ajunge să realizăm acest obiectiv, trebuie să pornim de la două premise: prima că există Dumnezeu și a doua premisă este că Dumnezeu l-a făcut pe om trup și suflet și atunci aceste două premise le îmbrățișează și medicul de astăzi, ca și cel din veacurile trecute, ceea ce între el și bolnav se va resacraliza.

Acum, noi credem și mărturisim că Medicul cel Mare este Domnul Iisus Hristos. În Evanghelia după Matei, în capitolul 4, versetul 23, ni se spune referitor la timpul când Domnul Iisus Hristos era pe pământ: „Și a străbătut Iisus toată Galileea, învățând în sinagogile lor și propovăduind Evanghelia împărăției și tămăduind toată boala și neputința în popor”. El, Doctorul cel Mare, care a tămăduit și tămăduiește și va tămădui până la sfârșitul veacurilor oamenii neputincioși, pleca de la această premisă: că omul are trup și suflet, ba mai mult socotea că neputința trupului, neputința fizică își are obârșia în păcat. Vă citesc doar un verset. A tămăduit bolnavul care suferea de 38 de ani și, după ce l-a găsit în templu

rugându-se și mulțumindu-i lui Dumnezeu, a zis așa: „*Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuiești ca să nu îți fie ceva mai rău*” (Ioan 5, 14). E clar că Domnul Hristos făcea o legătură directă între păcat și boală.

Acum veți zice că ne folosim doar de texte scripturistice, care le primesc cei ce cred în Dumnezeu, dar ne putem folosi și de alte afirmații. Încă din antichitate era concepută o legătură între suflet și trup și, dacă aducem în discuție dialogul dintre Platon și Charmides, aflăm că el le reproșa grecilor lui că au pierdut această realitate, cum că între suflet și trup este o legătură directă, lăudându-i, în schimb, pe daci, care realizau că există legătură puternică între trup și suflet. Vă dau câteva fraze pe care le-am luat din acest dialog, însă pe care le-a folosit și marele nostru patrolog Ioan Coman și zice așa: „*Socrate povestește de convorbirea pe care a avut-o cu unul din medicii traci ai lui Zamolxis, despre care se zice că ei conferă și nemurirea. Zamolxis, regele nostru, zeul, proclamă că după cum nu trebuie să încercăm a vindeca ochii fără cap, nici capul fără trup, tot așa nu trebuie să încercăm a vindeca trupul fără suflet; acesta este motivul pentru care multe boli scapă medicilor greci. Aceasta pentru că ei neglijează ansamblul sau totalitatea căreia ar trebui să îi acorde atenție, întrucât dacă totalitatea nu stă bine, e imposibil ca partea însăși să stea bine. Din suflet pleacă totul: și cele bune în trup, și noul întreg. Din suflet se răspândesc acestea toate, așa cum durerea vine de la cap la ochi, trebuie deci în primul rând și mai presus de orice să îngrijim sufletul, dacă vrem să se găsească în bună stare corpul și celelalte părți ale corpului*”.

Acum, dacă în antichitate așa gândea și Platon, și Socrate, mai târziu, când lumea se încreștina, unul din marii catehezi, Chiril al Ierusalimului, oprindu-se la numele pe care le are Mântuitorul nostru, în a zecea cateheză zicea așa: „În limba ebraică, Domnul se cheamă Iisus, care înseamnă Mântuitor, iar în limba greacă Hristos, Cel care vindecă, căci El este Doctorul sufletelor și al trupurilor și Tămăduitorul celor ținuți de dughuri rele. El vindecă și ochii

orbilor, dar în același timp luminează și mințile, este Doctorul șchiopilor, dar îndreaptă și picioarele păcătoșilor spre pocăință. Spune paralizicului: să nu mai păcătuiești, dar îi spune și: ia-ți patul tău și umblă, pentru că trupul lui se paralizează din pricina păcatului sufletului. A vindecat mai întâi sufletul, ca să aducă prin asta vindecare și trupului”.

Am putea continua cu argumentele că există o puternică legătură între suflet și trup și că medicul creștin – și ne bucurăm că, totuși, mai sunt mulți medici care au credință în Dumnezeu – știe că omul are nu numai trup și boală trupească, ci că are și suflet. Plecând de la premisa aceasta, medicii creștini pot resacraliza relația dintre ei și pacienți și îi pot conferi o altă dimensiune: cea duhovnicească.

Am zis că nu voi mai folosi multe citate, dar tot mai folosesc unul din care reiese că păcatul săvârșit se răsfânge catastrofal asupra întregii ființe omenești. Dau citatul din Arhimandritul Sofronie Saharov, care a fost părintele spiritual al lui Rafail Noica, cel ce sihăstrește în Munții noștri Apuseni și a fost fiul filosofului Constantin Noica. Meditând asupra păcatului și a răsfârngerii sale asupra trupului, Arhimandritul Sofronie Saharov zice așa: „Păcatul este, înainte de toate, un fenomen spiritual, metafizic, rădăcinile păcatului se găsesc în profunzimea mistică a sufletului omului. Esența păcatului nu este încălcarea unei norme etice, ci o îndepărtare de la viața veșnică pentru care omul a fost creat și la care în mod natural, adică în conformitate cu natura sa, este chemat să ajungă. Păcatul se săvârșește, mai întâi de toate, în profunzimea tainică a sufletului uman, dar consecințele lui afectează omul întreg. Odată săvârșit, păcatul se repercutează asupra stării fizice și psihice a omului și la copii. El se reflectă în exterior și influențează destinul personal. El, în mod inevitabil, depășește limitele vieții individuale a păcătosului, pentru a îngreuna viața omenirii întregi, în consecință el afectează destinul întregii omeniri, se repercutează asupra destinului lumii întrege”.

Plecând de la aceste două premise, pe care le reamintesc, că există Dumnezeu și Dumnezeu l-a creat pe om suflet și trup, medicul creștin, care le acordă mare atenție, cu siguranță resacralizează relația dintre el și omul suferind. Așa am dori să conceapă lucrurile toți doctorii neamului nostru, ai Europei întregi și ai lumii întregi și de aceea ne bucurăm că încă o dată, a șaisprezecea oară, domnul Profesor Dr. Mircea Gelu Buta, Directorul Spitalului Județean, ne-a adunat aici să medităm, pentru că, meditănd, poate că vom pune ceva și în practică. Ne bucurăm și ne rugăm lui Dumnezeu să-i dea sănătate și îl felicităm. Este frumoasă manifestarea, ne înalță când participăm la ea, dar realizăm că pentru a fi organizată, a fost nevoie de multă trudă. Dumnezeu să-i dea dânsului sănătate. Ne bucurăm, totodată, că este împreună cu noi domnul Președinte al Academiei de Științe și Arte din Salzburg, Felix Unger. Probabil că cineva vă va spune mai multe cuvinte, eu vă spun doar atât: că a creat prima inimă artificială și este un mare chirurg, a operat multe inimi de oameni. Ne bucurăm că este aici, ne bucurăm că este împreună cu noi și domnul Vicepremier Vasile Dâncu, care este un sociolog de primă mână, și ne bucurăm că sunteți frațiile dumneavoastră cu toții. Să dea Dumnezeu ca simpozionul să fie cu bun efect și să se răsfrângă și spiritual, și fizic asupra tuturor celor ce suferă și asupra celor care, deocamdată, nu suntem bolnavi. Hristos a înviat!

Fac ascultare față de domnul Profesor Mircea Gelu Buta, directorul Spitalului Județean din Bistrița și organizatorul Seminarului de Medicină și Teologie. Domnia sa mi-a zis să rostesc un cuvânt de încheiere, să rezum. Îmi este foarte greu, pentru că s-au spus atâtea lucruri frumoase și n-aș vrea să vulgarizez. Mă opresc doar la o singură idee: aici a fost vorba de spiritualizarea relației dintre medic și pacient, în cercul dintre preot și credin-

cios și, mai larg, cercul dintre persoană și persoană, oricare ar fi ea. Și socotesc că această spiritualizare sau resacralizare a relației dintre oameni poate deveni reală pe măsură ce oamenii cred și se apropie de Hristos. De aceea, aș vrea să spun că statisticile date de domnul Profesor Vasile Sebastian Dâncu pe mine m-au mângâiat și au fost tonifiante. Totuși, când un procent mare de oameni își pune problema credinței, este bine și ne rugăm lui Dumnezeu ca și în alte țări europene, pentru că Europa trebuie să-și regăsească rădăcinile, ar trebui să se pună așa problema. În România, dacă este așa, este bine.

Revin la ideea care, cred eu, este esențială: relațiile dintre noi se vor spiritualiza în măsura în care vom vedea în celălalt pe Domnul Hristos așteptând să fie iubit de către noi și nu o spun eu, ci o spune El, în Evanghelia după Matei, unde este vorba de dreapta judecată, iar noi credem că va fi o dreaptă judecată și credem că Domnul Iisus Hristos va reveni. Acolo, Domnul Iisus Hristos le spune celor buni, celor de-a dreapta: *„Flămând am fost și Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și Mi-ați dat să beau; gol am fost și M-ați îmbrăcat; străin am fost și M-ați primit; bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine”* (Matei, 25, 35-36). Acestea sunt cele șapte fapte ale milei creștine, pe care cel ce reușește să-l vadă în semenul său pe Hristos le pune în aplicare și atunci se spiritualizează relațiile dintre oameni.

Dăm slavă lui Dumnezeu pentru ceea ce s-a întâmplat astăzi aici, ne bucurăm că am putut asculta cuvinte frumoase și încă o dată îl felicităm pe organizatorul nostru. Nu știu cum l-am putea felicita, dar pentru că știu că maestrul Dâncu a dat citate frumoase din literatură, mă folosesc și eu de o strofă din Arghezi, care cuprinde în ea efortul pe care un om de suflet îl face în a organiza un lucru frumos. Ea se referă oarecum la ctitorii de biserici, dar și la ctitorii de suflete. Zice așa Arghezi:

„Altarul ca să fie și pietrele să ție
Cer inima și viața zidite-n temelie”.

Așa că, domnule Profesor Mircea Gelu Buta, vă mulțumim pentru ceea ce ați organizat. Le mulțumim și celorlalți care ne-au încântat sufletul, și domnului președinte al Academiei din Salzburg, Felix Unger, și domnului Vicepremier Vasile Sebastian Dâncu, și domnului Alex. Ștefănescu, și soției sale, Domnița Ștefănescu, care ne-a atenționat că nu-i putem uita pe martirii din închisorile noastre, și secretarului nostru, părintelui Benedict Vesa, și, la urma urmei, și dumneavoastră, tuturor, inclusiv domnului lector care ne-a provocat să ne gândim serios dacă suntem suficient de creștini. Botezați suntem, credem în adevărurile pe care ni le-a lăsat Domnul nostru Iisus Hristos, încercăm să fim și buni, nu știu cât reușim.

Felicitări pentru tot!